

עפ"ת 27758/03/15 - באסל מצלחה נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 27758-03-15 מצלחה נ' מדינת ישראל

בפני	כב' השופט אמיר טובי
מערער	באסל מצלחה
נגד	
משיבה	מדינת ישראל

נוכחים:

ב"כ המערער: עו"ד תאאר מצלחה והמערער בעצמו

ב"כ המשיבה: עו"ד אבי אור-זך

פסק דין

מהות הערעור

1. בפני ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום לתעבורה בחדרה (כב' השופטת טל תדמור-זמיר) מיום 24.2.2015, בגדרו הושטו על המערער העונשים הבאים: עונש מאסר בפועל למשך 6 חודשים ובנוסף הפעלת מאסר מותנה בן 8 חודשים שהוטל על המערער בתיק אחר, באופן שמחציתו תרוצה במצטבר ומחציתו בחופף; עונש מאסר על תנאי לתקופה של 8 חודשים שלא יעבור משך 3 שנים עבירה של נהיגה בזמן פסילה או נהיגה ללא רישיון נהיגה, כשרישיון הנהיגה פקע מעל שנה; פסילה בפועל מלקבל ו/או להחזיק רישיון נהיגה למשך 30 חודשים ובנוסף הפעלת שתי פסילות על תנאי למשך 6 חודשים כל אחת, שהוטלו על המערער בתיקים אחרים כך שתקופת הפסילה הכוללת תעמוד על 42 חודשים; פסילה על תנאי מלקבל ו/או להחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 12 חודשים שלא יעבור משך 3 שנים עבירה של נהיגה בזמן פסילה או נהיגה כשרישיון הנהיגה פקע מעל שנה; קנס בסך 3,000 ₪ או 30 ימי מאסר.

כתב האישום

2. כתב האישום שהונח בפני בית משפט קמא ייחס למערער עבירות של נהיגה בזמן פסילה, נהיגה ללא רישיון נהיגה, נהיגה בקלות ראש, נהיגה ללא ביטוח ואי ציות לאור אדום ברמזור. בעובדות כתב האישום נאמר כי בתאריך 10.8.14 נהג המערער ברכב פרטי בכביש 65 ולא ציית לאור אדום שדלק ברמזור. באותה העת, היה המערער פסול לנהיגה לתקופה של 4 שנים, נהג ללא רישיון נהיגה תקף כשרישיונו פקע בשנת 2006, וכן נהג ללא כיסוי ביטוחי.

פסק דינו של בית משפט השלום

3. ביום 11.8.14 הרשיע בית המשפט קמא את המערער בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום, וזאת על יסוד הודאתו. בד בבד עם ההרשעה, הורה בית המשפט על עריכת תסקיר שירות המבחן בעניינו של המערער.
4. ביום 21.12.14 נערך הסדר טיעון במסגרתו נתבקש בית המשפט להשית על המערער את העונשים הבאים: עונש מאסר בפועל למשך 6 חודשים, אשר ירוצה בעבודות שירות; הארכת המאסר המותנה בן 8 חודשים בשנתיים נוספות; פסילה בפועל מלהחזיק רישיון נהיגה למשך 3 שנים; קנס בסך ₪ 2,000; הפעלת התחייבות בסך ₪ 4,000 במצטבר; צו מבחן לשנה.
- בהחלטתו מיום 23.12.14, הקדים בית המשפט וציין כי לא יוכל לקבל את הסדר הטיעון משום שלא ניתן לגזור עונש מאסר בפועל ובמקביל להאריך מאסר מותנה במסגרת אותו גזר דין.
5. לאחר ששקל את חומרת העבירות, נסיבות ביצוען, מידת הפגיעה בערכים חברתיים, ובחן את קשת הענישה הנהוגה בפסיקה, קבע בית המשפט קמא כי מתחם העונש ההולם נע בין מאסר בפועל בן חודשיים למאסר בפועל בן 18 חודשים, פסילה בפועל שלא תפחת מ-18 חודשים ולא תעלה על 36 חודשים, וכן עונשים נלווים.
6. עוד נקבע כי מדובר במערער המחזיק רישיון נהיגה משנת 2001 והספיק לצבור לחובתו 32 הרשעות קודמות, מתוכן 19 הרשעות בגין נהיגה ללא רישיון תקף או נהיגה ללא ביטוח. בית המשפט הוסיף כי לחובת הנאשם מאסר מותנה בן 8 חודשים, שנגזר עליו עקב תאונת דרכים שארעה ביום 5.5.13. בהקשר זה, הפנה לכלל לפיו משהורשע נאשם בעבירה נוספת יש להפעיל את המאסר המותנה.
7. בגזר דינו, התייחס בית המשפט קמא לתסקיר שירות המבחן, תוך שהפנה לכך ששירות המבחן התרשם מהמערער כאדם המנהל אורח חיים נורמטיבי, חרוץ ומסור לעבודתו. שירות המבחן העריך כי המערער נעדר דפוסים עבריינים, עם זאת ניכרת בו נטייה לאימפולסיביות וקושי בשליטה עצמית.
- שירות המבחן התרשם כי מדובר במי שהבין את חומרת מעשיו והעריך כי קיים סיכוי ממשי לשיקום באמצעות התערבות טיפולית, בה הביע המערער נכונות ליטול חלק. עוד צוין כי הטלת מאסר בפועל עשויה לגרום לנסיגה בתפקודו החיובי והומלץ על הארכת המאסר המותנה התלוי ועומד נגדו, הטלת צו של"צ בהיקף של 180 שעות והטלת צו מבחן למשך שנה.
- בית המשפט ציין כי לאחר ששקל את נסיבות המקרה, לא ראה מקום לקבל את המלצת שירות המבחן. במקרה דנא, לא מצא בית משפט קמא הצדקה לחרוג ממתחם הענישה בשל שיקולי שיקום. בהקשר זה נאמר כי לא די בקבלת אחריות על המקרה ונכונות להשתתף בתוכנית טיפולית כדי להצביע על שיקום או על סיכוי של ממש לשיקום, באופן המצדיק סטייה ממתחם הענישה. בנסיבות, קבלת המלצת שירות המבחן תהווה חריגה מהכלל לפיו יש להפעיל עונש מאסר מותנה.
8. מעבר לשיקולים שנמנו לעיל, ראה בית המשפט קמא להביא בחשבון, לטובת המערער, את קבלת האחריות על עצמו, הבעת החרטה ואת נסיבותיו האישיות, כפי שבאו לידי ביטוי בתסקיר שירות המבחן.
9. בסופו של דבר, גזר בית המשפט קמא על המערער 6 חודשי מאסר בפועל. בנוסף, הפעיל את המאסר

המותנה בן 8 חודשים שהושת על המערער, כך שחלקו ירוצה באופן חופף וחלקו במצטבר. נקבע כי בסך הכל ירצה המערער 10 חודשי מאסר בפועל. בנוסף, גזר בית המשפט קמא על המערער את העונשים הנלווים שפורטו בפתח פסק דין זה.

טענות הצדדים

10. לטענת המערער, שגה בית משפט קמא משהטיל עליו עונש מאסר בפועל ונמנע מהארכת המאסר המותנה שעמד כנגדו. עוד נטען, כי בית המשפט קמא לא נתן את המשקל הראוי לאמור בתסקיר שירות המבחן וכן לאמור בהסדר הטיעון, אשר נמנעו מלהטיל על הנאשם עונש מאסר מאחורי סורג ובריח.

המערער הוסיף כי שגה בית משפט קמא כאשר קבע כי לא קיימת תשתית המבטאת סיכוי של ממש לשיקום. המערער קיבל אחריות על מעשיו, הביע הסכמה להשתתף בתוכנית טיפולית, שיתף פעולה עם הרשויות והיה נתון במעצר בית מלא. בנסיבות, סבור המערער כי בית המשפט לא ייחס את החשיבות המספקת להמלצות שירות המבחן אשר התרשם כי קיים סיכוי ממשי לשיקום באמצעות התערבות טיפולית. בנוסף, הפנה המערער לשורה של פסקי דין בנסיבות דומות לענייננו, בהם הוטלו על נהגים עונשים מקלים יותר הכוללים הארכת מאסר על תנאי והעדפת האינטרס השיקומי, על פני הטלת מאסר בפועל.

11. המשיבה ביקשה לדחות את הערעור תוך שהפנתה לעברו העשיר של המערער בתחום התעבורתי. נטען כי בנסיבות, ספק אם מדובר במי שיש לתת לו הזדמנות נוספת. לעניין המלצות שירות המבחן, נטען כי אלו אינן מחייבות את בית המשפט, כמו גם ההסדר הטיעון שנפסל על ידו.

דין והכרעה

12. בפתח הדברים אפנה להלכה המושרשת לפיה ערכאת הערעור לא תתערב בענישה שהוטלה על ידי הערכאה דלמטה אלא במקרים חריגים בהם נעשתה סטייה קיצונית מרמת הענישה המקובלת בנסיבות דומות או כאשר מדובר בטעות של ממש שנפלה בגזר דינה של הערכאה הדיונית (ראו לדוגמא: ע"פ 9097/05 **מדינת ישראל נ' ורשילובסקי** (3.7.2006) וע"פ 1323/08 **מדינת ישראל נ' פלוני** (29.10.2008)).

13. העבירות בהן הורשע המערער הן חמורות. חומרתן מקבלת משנה תוקף נוכח עברו המכביד של המערער הכולל הרשעות רבות בתחום התעבורתי. בית המשפט העליון עמד על חומרתה של עבירת הנהיגה בזמן פסילה, המבטאת זלזול בסדרי שלטון ומשפט וטומנת בחובה סיכון לביטחונם של ציבור הנוסעים ברכב והלכי רגל כאחד. בע"פ 6115/06 **מדינת ישראל נ' אבו לבן** (8.5.2007) נקבע:

"נדמה כי אין צורך להרחיב אודות החומרה הכרוכה בנהיגה בזמן פסילה. בביצוע מעשה כזה מסכן הנהג, שכבר הוכיח בעבר כי חוקי התעבורה אינם נר לרגליו, את שלום הציבור - נהגים והולכי רגל כאחד; ומבטא זלזול בצווים של בית משפט; ומוכיח כי לא ניתן להרחיק אותו נהג מהכביש כל עוד הדבר תלוי ברצונו הטוב".

באשר לענישה המרתיעה המתחייבת מחומרת העבירה עמד בית המשפט לא אחת. ברע"פ 2878/05 בנגוזי נ' מדינת ישראל (26.5.2005) נאמר:

"העבירה אותה עבר המבקש היא חמורה ויש לבטא את חומרתה בענישה מרתיעה. נהיגה בכבישי הארץ בזמן פסילת רישיון טומנת בחובה סיכונים רבים לביטחונם של נוסעים ברכב והולכי רגל. יתר על כן, ולא פחות מכך, היא משקפת התייחסות של ביזוי החוק וצווי בית המשפט. עניינו של המבקש חמור פי כמה, נוכח העובדה שנהיגתו במצב של פסילת רישיונו נעשתה בעת שהיה תלוי נגדו מאסר על תנאי של 12 חודשים בגין עבירה קודמת של נהיגה בזמן פסילת רישיון. בנסיבות אלה, אין צורך בחיזוק נוסף למסקנה המתבקשת כי מדובר בנאשם המזלזל זלזול עמוק בחוק, בצווי בית המשפט, ובחובתו הבסיסית לקיים את הכללים שהחברה קבעה להבטחת חייהם ושלומם של בני הציבור".

14. לטעמי, צדק בית משפט קמא כשלא הטיל על המערער עונש מאסר שירוצה בעבודות שירות, בפרט לנוכח העובדה שלחובתו היה תלוי ועומד מאסר מותנה חב הפעלה בן 8 חודשים. סעיף 56(א) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 מורה כי בית המשפט שהרשיע את הנאשם בשל עבירה נוספת רשאי לצוות על הארכת תקופת מאסר מותנה שהוטל עליו בתיק אחר או חידושה לתקופה נוספת מטעמים שיירשמו ובלבד שלא הטיל עליו בשל אותה עבירה שנידונה בפניו עונש מאסר. מכאן, שמרגע שהורה בית המשפט על הטלת עונש מאסר על המערער לא היתה דרך להאריך את המאסר המותנה שהיה תלוי ועומד נגדו. הואיל ומדובר במאסר של 8 חודשים, לא היה גם מקום לקבוע כי ירוצה בחופף לעבודות השירות.

15. התביעה לא הסכימה להמלצת שירות המבחן להטיל על המערער של"צ ובית המשפט ראה לדחות המלצה זו, ובצדק. התנהגותו של המערער בכביש ועברו התעבורתי מצדיקים ענישה מרתיעה בדמות מאסר בפועל.

16. עם זאת, לאור מכלול הנסיבות היה ניתן להסתפק בתקופת מאסר קצרה יותר. להלן טעמי למסקנתי זו:

במסגרת השיקולים, יש להביא בחשבון את העובדה שהצדדים הגיעו להסדר טיעון, הגם שלא היה בידי בית משפט קמא לאשרו מטעמים נכונים ומוצדקים. יחד עם זאת, נראה כי גזירת העונש ראוי היה שתעשה תוך מתן משקל להסכמה שעמדה בבסיס ההסדר. יפים לעניין זה דברי בית המשפט בע"פ 1958/98 פלוני נ' מדינת ישראל (25.12.2002):

"יודגש כי גם כאשר בית-המשפט דוחה את הסדר הטיעון בשל אחד הטעמים שמנינו, עליו לגזור את העונש ההולם בשים לב לנסיבות העניין ותוך הבאה בחשבון את העובדה כי הנאשם הודה במסגרת הסדר טיעון. זאת, כאשר הסדר הטיעון נערך בתום-לב וממניעים כשרים מצד

התביעה. אשר-על-כן ככלל, יש להניח כי בגזרו את הדין על-פי שיקולים ראויים הפער בין העונש שיגזור בית-המשפט לבין העונש שהצדדים הסכימו עליו לא יהיה עצום ורב. האיזון החדש שיקבע בית-המשפט בגזירת הדין לאחר שדחה את הסדר טיעון ייעשה תוך שקלול נכון של כל שיקולי הענישה כאילו נערך על-ידיו הסדר טיעון הולם. גישה זו תביא לענישה מקלה לעומת זו הצפויה לנאשם שלא הודה במסגרת הסדר טיעון והורשע בעבירה דומה ובנסיבות דומות".

זאת ועוד, בשים לב לגורם האנושי וציפיית המערער כי ההסדר יאושר, צורם הפער בין עונש המאסר שגזר בית משפט קמא לבין העונש עליו הסכימו הצדדים שכלל עונש מאסר בפועל שירוצה בעבודות שירות. בע"פ 1289/93 לוי נ' מדינת ישראל (28.12.1994) נאמר:

"בחותרו על עסקת טיעון מטפח נאשם תקווה בליבו כי בית המשפט יענה לבקשת התביעה הכללית ויקל מעליו, ותקווה זו ראויה היא למשקל כלשהו משל עצמה. אכן, הנאשם מוזהר כמה וכמה פעמים כי אין בית המשפט קשור בעסקת הטעון: סנגורו מזהיר אותו; ידידיו מזהירים אותו; התביעה מזהירה אותו; בית המשפט מזהיר אותו. ואולם ככל שיוזהר שוב ושוב, וככל שיועמד על הסיכון שהוא נוטל על עצמו, לא יתיימש נאשם מן הרחמים, והציפייה והתקווה יחלחלו בו. אינטרס ההסתמכות קורים לדבר בלשונו, לשון אנשי-המשפט, ונאשם יקווה ויצפה ויחל. לא נוכל להתעלם מגורם אנושי זה, ואכן לא נתעלם ממנו".

17. בנוסף, ראיתי להתחשב לקולא בסיכויי השיקום של המערער ונכונותו להשתתף בתוכנית טיפולית, כפי שפורטו בתסקיר שירות המבחן מיום 10.12.14, ובהעדר עבר פלילי לבד מהעבר התעבורתי.

18. דומה כי בנסיבות, ראוי היה להקל במידת מה עם המערער ולקבוע כי העונש המותנה שהופעל על ידי בית משפט קמא יופעל באופן מצטבר לעונש שהושת עליו בגין העבירות נשוא הדין כך שסה"כ ירצה המערער 8 חודשי מאסר בפועל.

19. אשר על כן, אני מקבל את הערעור באופן חלקי ומורה כי המאסר המותנה בן 8 חודשים שהופעל על ידי בית משפט קמא יופעל במלואו באופן חופף למאסר בפועל בן 6 חודשים שהוטל עליו. סה"כ ירצה המערער 8 חודשי מאסר בפועל.

20. יתר רכיבי גזר הדין שהוטלו על המערער בגזר דינו של בית משפט קמא יעמדו בעינם.

המערער יתייצב לתחילת ריצוי עונש המאסר ביום 17.5.15 שעה 9:00 בבית המעצר קישון כשברשותו תעודת זהות.

ניתן היום, י"א אייר תשע"ה, 30 אפריל 2015, בנוכחות הצדדים.

